

HỆ THỐNG NGẮN GỌN VỀ WTO VÀ CÁC CAM KẾT GIA NHẬP CỦA VIỆT NAM

Cam kết WTO về hạn chế số lượng xuất, nhập khẩu

CAM KẾT GIA NHẬP WTO TRONG LĨNH VỰC HÀNG HÓA

QUOTA

HỆ THỐNG NGẮN GỌN VỀ WTO VÀ CÁC CAM KẾT GIA NHẬP CỦA VIỆT NAM

I. CÁC HIỆP ĐỊNH VÀ NGUYÊN TẮC WTO

II. CAM KẾT GIA NHẬP WTO TRONG LĨNH VỰC DỊCH VỤ

III. CAM KẾT GIA NHẬP WTO TRONG LĨNH VỰC NÔNG NGHIỆP

IV. CAM KẾT GIA NHẬP WTO TRONG LĨNH VỰC HÀNG HÓA

- 1 Cam kết chung về Thuế quan
- 2 Cam kết WTO về thuế nội địa
- 3 **Cam kết WTO về hạn chế số lượng xuất, nhập khẩu**
- 4 Cam kết WTO về ngành Dệt May
- 5 Cam kết WTO về ngành Điện tử
- 6 Cam kết WTO về sản phẩm Giấy
- 7 Cam kết WTO về ngành Ô tô
- 8 Cam kết WTO về ngành Thép

MỤC LỤC

1	Biện pháp hạn chế số lượng xuất khẩu, nhập khẩu là gì?	03
2	WTO có quy định như thế nào về việc áp dụng các biện pháp hạn chế số lượng xuất khẩu, nhập khẩu ở các nước thành viên?	04
3	Biện pháp hạn chế số lượng nhập khẩu - xuất khẩu được phép áp dụng trong những trường hợp nào?	05
4	Ai có nghĩa vụ chứng minh biện pháp hạn chế số lượng nhập khẩu - xuất khẩu phù hợp với WTO?	07
5	Trước khi gia nhập WTO, Việt Nam duy trì các biện pháp hạn chế số lượng xuất khẩu - nhập khẩu nào?	08
6	Việt Nam cam kết gì về các biện pháp hạn chế số lượng xuất khẩu - nhập khẩu ?	10
7	Có thể tìm các quy định bãi bỏ các hạn chế số lượng XNK ở văn bản nào?	14
8	Có thể tìm thông tin về hạn ngạch thuế quan ở đâu?	14

1

Biện pháp hạn chế số lượng xuất khẩu, nhập khẩu là gì?

Trong WTO, các “biện pháp hạn chế số lượng xuất khẩu, nhập khẩu” là **các quy định do một nước đưa ra nhằm hạn chế số lượng hoặc trị giá hàng nhập khẩu vào/xuất khẩu từ nước mình.**

Trên thực tế, các biện pháp hạn chế số lượng xuất khẩu, nhập khẩu ở các nước có thể được thể hiện dưới các hình thức khác nhau như:

- Cấm xuất khẩu, cấm nhập khẩu;
- Hạn ngạch (quota);
- Giấy phép xuất khẩu, giấy phép nhập khẩu....

2

WTO có quy định như thế nào về việc áp dụng các biện pháp hạn chế số lượng xuất khẩu, nhập khẩu ở các nước thành viên?

Điều XI Hiệp định chung về Thuế quan và Thương mại (GATT) của WTO quy định nguyên tắc các thành viên WTO không được áp dụng các biện pháp hạn chế số lượng dưới bất kỳ hình thức nào nhằm hạn chế xuất khẩu, nhập khẩu hàng hóa.

Như vậy, về nguyên tắc **các biện pháp hạn chế số lượng xuất khẩu - nhập khẩu bị cấm hoàn toàn** trong WTO.

Tuy nhiên, WTO cũng thừa nhận một số ít **các trường hợp ngoại lệ** cho phép áp dụng biện pháp hạn chế số lượng xuất khẩu - nhập khẩu nhưng phải là với các điều kiện và theo các thủ tục nhất định.

3

Biện pháp hạn chế số lượng nhập khẩu - xuất khẩu được phép áp dụng trong những trường hợp nào?

Theo quy định của WTO, biện pháp hạn chế số lượng nhập khẩu - xuất khẩu bị **cấm hoàn toàn trừ những trường hợp sau đây**:

• Trường hợp chung:

Theo Điều XX - Hiệp định GATT của WTO, biện pháp hạn chế số lượng nhập khẩu - xuất khẩu được phép áp dụng nếu nhằm một trong các **mục đích công cộng quan trọng** sau:

- (i) bảo vệ an ninh quốc gia, bảo vệ đạo đức xã hội; hoặc
- (ii) bảo vệ sức khoẻ con người, động vật, thực vật; hoặc
- (iii) bảo vệ nguồn tài nhiên thiên quý hiếm, bảo vệ những tác phẩm nghệ thuật, lịch sử, khảo cổ quốc gia; hoặc
- (iv) bảo vệ môi trường.

• Biện pháp Tự vệ:

Nước nhập khẩu có thể áp dụng biện pháp hạn chế số lượng nhập khẩu với tính chất là một biện pháp **tự vệ trước việc hàng hoá nước ngoài nhập khẩu ồ ạt, tăng đột biến về lượng nhập khẩu gây thiệt hại nghiêm trọng** cho ngành sản xuất trong nước. Trong trường hợp này, việc áp dụng phải tuân thủ đầy đủ các điều kiện và thủ tục nêu tại Hiệp định về Biện pháp tự vệ của WTO (*Xem thêm Tập số tay về Biện pháp tự vệ*)

HỘP 1 - VÍ DỤ VỀ BIỆN PHÁP HẠN CHẾ SỐ LƯỢNG NHẬP KHẨU - XUẤT KHẨU VÌ CÁC LỢI ÍCH CÔNG CỘNG QUAN TRỌNG

- Việt Nam **cấm nhập khẩu vũ khí, đạn dược** nhằm mục đích bảo vệ an ninh quốc gia, cấm nhập khẩu hóa chất độc, phế liệu, phế thải nhằm mục đích bảo vệ sức khỏe con người, bảo vệ môi trường. Những biện pháp hạn chế số lượng nhập khẩu như vậy được coi là ngoại lệ phù hợp với quy định của WTO.
- Trước đây Việt Nam **cấm nhập khẩu thuốc lá điếu và xì gà** với lý do hạn chế hút thuốc lá nhằm bảo vệ sức khỏe con người trong khi vẫn cho phép sản xuất thuốc lá trong nước. Do đó các thành viên WTO cho rằng quy định cấm nhập khẩu thuốc lá này là nhằm mục đích bảo hộ ngành sản xuất thuốc lá trong nước và không được coi là ngoại lệ. Vì vậy, Việt Nam đã phải cam kết bãi bỏ quy định này.

4

Ai có nghĩa vụ chứng minh biện pháp hạn chế số lượng nhập khẩu - xuất khẩu phù hợp với WTO?

Nguyên tắc chung của WTO là cấm các biện pháp hạn chế số lượng xuất khẩu hoặc nhập khẩu. Việc áp dụng, nếu có, chỉ là ngoại lệ và chỉ có thể được chấp nhận nếu phục vụ những lợi ích công cộng nhất định (theo Điều XX - Hiệp định GATT của WTO).

Các nước thành viên được phép **áp dụng những ngoại lệ khi thấy cần thiết** và không có nghĩa vụ chứng minh rằng việc áp dụng này tuân thủ Điều XX - Hiệp định GATT.

Nước thành viên nào phản đối việc áp dụng này thì phải chứng minh rằng ngoại lệ đó không đáp ứng các điều kiện quy định tại Điều XX - Hiệp định GATT.

5

Trước khi gia nhập WTO, Việt Nam duy trì các biện pháp hạn chế số lượng xuất khẩu - nhập khẩu nào?

Ngoài Danh mục các mặt hàng Việt Nam cấm xuất khẩu, cấm nhập khẩu nhằm mục đích bảo vệ an ninh quốc gia, an toàn xã hội, bảo vệ sức khoẻ con người và động, thực vật, bảo vệ nguồn tài nguyên thiên nhiên (tức là bảo vệ các lợi ích công cộng quan trọng), trước khi gia nhập WTO Việt Nam đã duy trì các biện pháp hạn chế định lượng xuất khẩu, nhập khẩu đối với các mặt hàng sau đây:

- **Hạn ngạch xuất khẩu:** hàng dệt may xuất khẩu sang các nước có thỏa thuận về hạn ngạch với Việt Nam
- **Cấm nhập khẩu:**
 - Thuốc lá điếu, xì gà
 - Hàng tiêu dùng đã qua sử dụng
 - Xe máy có dung tích xi lanh từ 175 cm³ trở lên
 - Các loại thiết bị và phần mềm mã hóa liên quan đến bí mật quốc gia.
- **Giấy phép nhập khẩu (cấp phép tùy ý):** đường thô và đường tinh luyện.

HỘP 2 - MỘT SỐ SẢN PHẨM VIỆT NAM CẤM NHẬP KHẨU, CẤM XUẤT KHẨU ĐỂ BẢO VỆ CÁC LỢI ÍCH CÔNG CỘNG QUAN TRỌNG

- **Sản phẩm cấm xuất khẩu:**
 - Cổ vật, bảo vật quốc gia
 - Gỗ tròn, gỗ xẻ từ rừng tự nhiên trong nước
 - Động vật, thực vật hoang dã quý hiếm, các loài thủy sản quý hiếm...
- **Sản phẩm cấm nhập khẩu:**
 - Vũ khí, đạn dược, vật liệu nổ
 - Phế liệu, phế thải
 - Hoá chất độc...

6

Việt Nam cam kết gì về các biện pháp hạn chế số lượng xuất khẩu - nhập khẩu ?

Nguyên tắc

Việt Nam cam kết từ thời điểm gia nhập WTO sẽ **không áp dụng mới và không áp dụng trở lại các biện pháp hạn chế số lượng nhập khẩu** không phù hợp với quy định của WTO.

Các nhóm cam kết cụ thể

Ngoài các trường hợp hạn chế định lượng vì lợi ích công cộng phù hợp với WTO, Việt Nam cam kết như sau:

- ▶ **Về việc bãi bỏ các biện pháp hạn ngạch đang được áp dụng trước thời điểm gia nhập:**
- Bãi bỏ hạn ngạch xuất khẩu hàng dệt may kể từ thời điểm gia nhập;
- Bãi bỏ tất cả các biện pháp hạn ngạch nhập khẩu trừ hạn ngạch thuế quan đối với thuốc lá nguyên liệu, trứng gia cầm, đường thô và đường tinh luyện, muối;

- ▶ **Về việc bãi bỏ các biện pháp cấm nhập khẩu đang được áp dụng trước thời điểm gia nhập:**

- Bãi bỏ biện pháp cấm nhập khẩu thuốc lá **điều và xì gà** với điều kiện là việc nhập khẩu chỉ được thực hiện bởi một doanh nghiệp duy nhất là VINATABA và phải được Bộ Công Thương cấp giấy phép nhập khẩu tự động;
- Bãi bỏ biện pháp cấm nhập khẩu đối với khẩu **ô tô cũ không quá 5 năm** sử dụng (việc nhập khẩu không cần giấy phép của Bộ Công Thương, chỉ làm thủ tục trực tiếp tại hải quan cửa khẩu);
- Cho phép nhập khẩu đối với các **phần mềm, thiết bị mã hoá** thuộc diện tiêu dùng đại chúng (không liên quan đến bí mật quốc gia) (việc nhập khẩu không cần giấy phép của Bộ Công Thương, chỉ làm thủ tục trực tiếp tại hải quan cửa khẩu);
- Bãi bỏ biện pháp cấm nhập khẩu đối với **xe máy có dung tích từ 175 cm³** trở lên từ ngày 31/5/2007 với điều kiện người điều khiển xe phải được cấp bằng lái theo quy định của Bộ Giao thông Vận tải và việc nhập khẩu phải được Bộ Công Thương cấp giấy phép nhập khẩu tự động.

► **Duy trì biện pháp hạn chế số lượng nhập khẩu dưới hình thức hạn ngạch thuế quan (thay thế cho giấy phép nhập khẩu trước đây, nếu có) đối với các mặt hàng sau đây:**

- Thuốc lá nguyên liệu;
- Trứng gia cầm;
- Đường thô và đường tinh luyện;
- Muối

HỘP 3 - MỘT SỐ BIỆN PHÁP QUẢN LÝ NHẬP KHẨU VIỆT NAM ÁP DỤNG THEO QUY ĐỊNH WTO

1. Cấp phép nhập khẩu tự động:

- Là biện pháp quản lý nhập khẩu thông qua giấy phép nhưng giấy phép này được cấp cho tất cả những thương nhân nào thỏa mãn điều kiện quy định cấp phép và không nhằm mục đích hạn chế số lượng nhập khẩu.
- Điều kiện để được cấp phép nhập khẩu:
 - Có đăng ký kinh doanh theo Luật Doanh nghiệp;
 - Mặt hàng nhập khẩu không thuộc Danh mục cấm nhập khẩu;
 - Thỏa mãn các điều kiện cụ thể theo quy định của pháp luật nếu nhập khẩu các mặt hàng thuộc lĩnh vực kinh doanh có điều kiện như dược phẩm, xăng dầu, thuốc lá nguyên liệu v.v...

2. Thủ tục trực tiếp tại hải quan cửa khẩu:

Với yêu cầu này, nhà nhập khẩu chỉ cần làm thủ tục kê khai và nộp thuế với cơ quan hải quan ở cửa khẩu là hoàn thành việc nhập khẩu, không cần giấy phép của Bộ Công Thương.

3. Hạn ngạch thuế quan:

Là biện pháp hạn chế số lượng nhập khẩu theo đó nếu lượng nhập khẩu dưới một mức nhất định (gọi là hạn ngạch) thì sẽ được áp dụng mức thuế nhập khẩu thấp còn nếu lượng nhập khẩu cao hơn hạn ngạch thì phần vượt quá vẫn được nhập khẩu nhưng sẽ bị áp thuế suất nhập khẩu cao hơn (trong khi biện pháp “*hạn ngạch thông thường*” thì chỉ cho phép nhập khẩu trong một hạn mức nhất định, quá hạn mức đó thì không được nhập khẩu nữa).

7

Có thể tìm các quy định bãi bỏ các hạn chế số lượng XNK ở văn bản nào?

Các cam kết về hạn chế số lượng xuất khẩu - nhập khẩu được thể hiện trong các văn bản sau trong hệ thống pháp luật Việt Nam

- **Nghị định số 12/2006/NĐ-CP** ngày 23/1/2006 của Chính phủ hướng dẫn thi hành Luật Thương mại;
- **Thông tư liên tịch số 03/2006/TTLTBTM-BGTVT-BTC-BCA** ngày 31/03/2006 hướng dẫn việc nhập khẩu ô tô chở người dưới 16 chỗ ngồi đã qua sử dụng ;
- **Thông tư liên tịch số 01/2007/TTLT-BTM-BCN** ngày 10/1/2007 hướng dẫn cụ thể việc nhập khẩu thuốc lá điếu, xì gà;
- **Thông tư số 06/2007/TT-BTM** ngày 30/5/2007 của Bộ Thương mại hướng dẫn việc nhập khẩu xe gắn máy phân khối từ 175 cm³ trở lên.

8

Có thể tìm thông tin về hạn ngạch thuế quan ở đâu?

Thông tin về hạn ngạch thuế quan (loại mặt hàng, hạn ngạch - mức thuế quan tương ứng, các điều kiện khác...) có thể tìm thấy tại:

- Trang web của Bộ tài chính
<http://www.mof.gov.vn> (Mục Hội nhập kinh tế quốc tế >> WTO >> Tài liệu WTO >> Tài liệu WTO bổ sung);
- Trang web của Bộ Công thương
<http://www.moit.gov.vn>

MỤC LỤC HỘP

- **HỘP 1 - VÍ DỤ VỀ BIỆN PHÁP HẠN CHẾ SỐ LƯỢNG NHẬP KHẨU - XUẤT KHẨU VÀ CÁC LỢI ÍCH CÔNG CỘNG QUAN TRỌNG** 06
- **HỘP 2 - MỘT SỐ SẢN PHẨM VIỆT NAM CẤM NHẬP KHẨU, CẤM XUẤT KHẨU ĐỂ BẢO VỆ CÁC LỢI ÍCH CÔNG CỘNG QUAN TRỌNG** 09
- **HỘP 3 - MỘT SỐ BIỆN PHÁP QUẢN LÝ NHẬP KHẨU VIỆT NAM ÁP DỤNG THEO QUY ĐỊNH WTO** 13